

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОЛИ СТРАЙК В ЛЕТУНСЬКІЙ ФАБРИЦІ НЕ ЗАКІНЧИТЬСЯ ДЕРЖАВА ПЕРЕБЕРЕ ФАБРИКУ

ВАШІНГТОН. — В офіційних колах говорять, що президент Рузвельт рішився перебрати під заряд держави „Норт Американ Авіейшен Ко.“ в Інґелвуд, Ка., коли страйк, який там вибух кільки днів тому, відразу не буде перерваний. Це рішення буде виконане вже в найближчих днях. Згадана фабрика належить до „одної з найбільших летунських фабрик і вона виробляє одну п'яту всіх американських літаків. Тепер вона має від уряду на 200 мільйонів доларів замовлень. Коли фабрика перебрана під державний заряд, то технічне завідування нею далі залишиться в тих руках, в яких воно спочиває нині. Але всікі контракти і зобов'язання з робітниками та іншими зверхніми сторонами, належатимуть виключно до держави. Вона теж дбала про послух і дисципліну внутрі фабрики. В тій справі президент вже нараджувався з головним прокуратором Робертом Джексонем, який має цей вчинок відповідно праву обґрунтувати.

РОБІТНИЧІ ЛІДЕРИ ТАВРУЮТЬ СТРАЙК. ВАШІНГТОН. — Багато чільних провідників з Американської Федерації Праці і з Конгресу Промислових Організацій гостро нагавували страйки в Каліфорнії, зокрема страйки в летунській фабриці в Інґелвуд, та заявили, що ті страйки з легального боку не є оправдані, та ними місцеві страйкуючі юні поламали свої власні зобов'язання супроти фабрики. Ті робітничі провідники закликали страйкарів, щоб відразу перервали страйк.

ДАЛЬША КОНФІСКАТА ЧУЖИХ КОРАБЛІВ. ВАШІНГТОН. — Після того, як президент формально підписав закон про конфіскацію безділних чужих кораблів, знаходячихся в американських портах, він також видав указ, щоб конфіскувати всі інші чужі кораблі, знаходячися в портах французької території. Серед французьких кораблів знаходиться „Норманді“, найбільший корабель на світі. Разом з німецькими, італійськими, голандськими та деякими іншими чужими кораблями сконфісковано дотепер коло пів мільйона тон корабельної містоти. Та це ще не кінець. Бо є ще чимало чужих кораблів, які роблять якусь роботу і дотепер не можна їх було підняти під рубрику „безділних“. Уряд призначить їх на таку роботу, яку вважатиме потрібною для національної безпеки.

ВИКИНУЛИ ТРИ УЧИТЕЛЬСЬКІ ЮНІ ЗА КОМУНІЗМ. НЬЮ ЙОРК. — Федерація американських учителів, в склад якої входить чимало учительських юній, з членством 28,000 учителів і учительок, проголосила вислід голосування над виключенням трьох юній, двох ньюйоркських, локаль ч. 5 і ч. 537, та одної філадельфійської, з федерації за комунізм. За виключення голосувала велика більшість. Згадані виключені юнії мають членства сім тисяч.

ВИЛКІ КРИТИКУЄ ЛИНДБЕРГА. ШКАГО. — Вендел Вилкі в прилюдній промові гостро критикував Линдберга, не згадуючи однак його по імені, за те, що він і його прихильники від останніх кількох тижнів проголошують потребу „нового провідництва“ в Америці. Америка має свого легального провідника, президента Рузвельта, якого вона вибрала собі під час останніх загальних тайних виборів. Змінювати його тепер значилоб переводити революцію. Вилкі говорив, що в минулих виборах він, як противник президента, не шадив Рузвельта, щоб перед людьми виявити його лихі сторони. Та проте люди вибрали Рузвельта і з тим треба годитись, а не ширити підірвних кличів.

ВИШКІЛ ДІТЕЙ, ЯК ХОВАТИСЬ ДО СХОВКІВ. НЬЮ ЙОРК. — Голова ньюйоркського шкільництва, Маршал, заявив, що шкільні влади почали з дітьми вправи, як ховатись до протилетунських сховків, на випадок, якби на місто налетіли ворожі літаки. Таку першу пробу переведено в одній бруклінській публичній школі, ч. 129, а тепер відбується подібна проба в одній школі недалеко летунського майдану Ля Гварді, в Лонг Айленд Сіті. Колиб наступила війна, то ті місця напевно булиб першими об'єктами ворожих літаків.

ЗВІЛЬНЕННЯ ПРАЦІ В ФАБРИЦІ ФОРДА. ДІТРОЙТ. — Заряд компанії Форда заявив, що юнійні робітники чомусь розпочали в деяких його фабриках страйк, що має на цілі звільнення праці. Внаслідок того інші його фабрики не дістали належних матеріалів і треба було їх зовсім замкнути. Робітничі провідники заявили, що ніщо не знають про цей „звільнючий страйк“. Такий страйк, казали вони, не був би в їх інтересі, бо саме тепер вони хочуть добитись з Фордом корисних умов праці.

Американський уряд звернувся до Форда, щоб той збільшив вироб летунських моторів з 15 на 40 денно.

РІШАЛЬНІ МІСЯЦІ В ЦІЙ ВІЙНІ. НЬЮ ЙОРК. — Сенатор Клод Пепер, відомий з того, що є за необмежену поміч для Англії, навіть з ризиком вступлення Америки до війни, виголосив в „Бруклін Академі“ промову, в якій сказав, що саме тепер рішається доля цієї війни. Від вислуду того, що тепер, впродовж біжучих трьох місяців, станеться на боях фронтах, залежить кінець війни. Ті біжучі події він назвав „Гетісбургом“ цієї війни. Пепер закликав до єдності біля президента Рузвельта.

РУЗВЕЛТ ГОСТРО ТАВРУЄ ТИХ, ЩО ШИРЯТЬ ВІСТКИ ПРО МИР

Президент Рузвельт на пресовій конференції не лиш, що заперечив, начеб амбасадор Вайнент привіз зо собою з Лондону мирові пропозиції, але назвав нацистичними агентами, або сліпим знаряддям нацистів, тих журналістів, які ці вістки поширюють. „Я не лиш заперечую ті вістки, але обвинувачую тих, що їх ширять“, сказав президент. Як доказ він згадав про два об'їзники, вислані нацистичною пропагандою до своїх агентур в Америці, в яких говориться, щоб тут повести широку агітацію в напрямку викликання мирових настроїв, а також, щоб переконати американців, що положення Англії є безвиглядне. Ця нацистична пропаганда, говорив далі президент, має також за завдання викликати в Америці таке враження, начеб Німеччина не думає і ніколи не думала про наїзд на західну півкулю, бо це неможлива річ і такі підозріння є лиш плодом буйної фантазії. Президент згадав про недавнє інтерв'ю Гітлера з Джагом Кюдагем, бувшим американським амбасадором до Бельгії і сказав, що Гітлер уліпив цього інтерв'ю власне у зв'язку з цією німецькою мировою кампанією. Про Вайнента президент Рузвельт заявив, що він привіз зо собою біля 50 ріжних справ, зв'язаних з веденням війни, а також повіз зо собою назад відповідей на 50 інших справ, також зв'язаних з війною.

ФРАНЦУЗЬКИЙ АМБАСАДОР ЗАПЕРЕЧУЄ

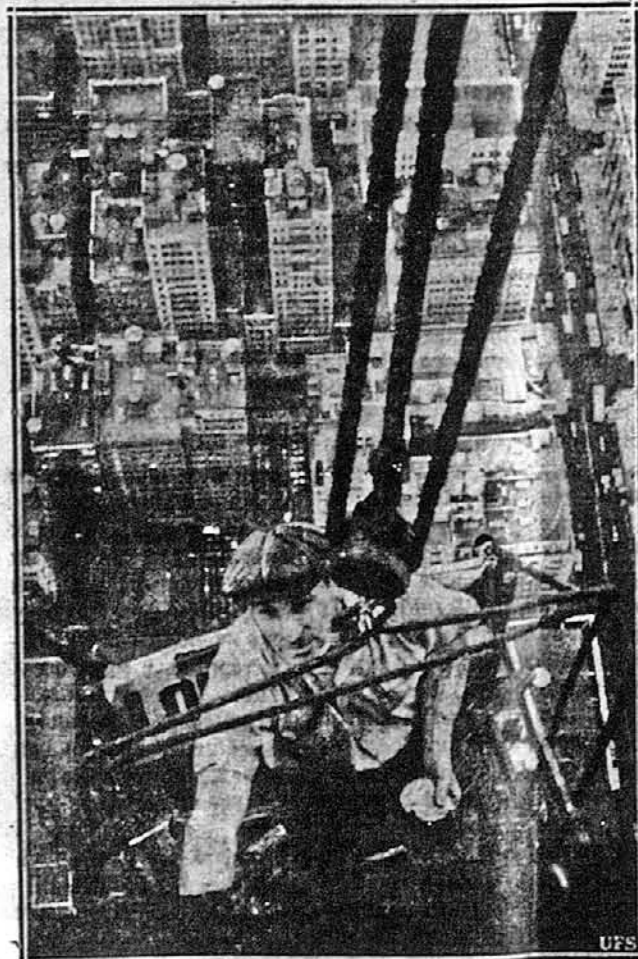
Французький амбасадор до Вашингтону, Генрі Гей, мав побачення з секретарем стейту Корделом Голом, під час якого заперечував вістки, начеб Франція хотіла прилучитись до агресивних держав і сама стати агресивною. Франція, заявив він, ніколи не була агресивна, а все помагала іншим в нещасті. І тепер вона не задумує стати агресивною. Перед журналістами він опісля заявив, що Франція буде зброєю боронити свої території, якби хтось хотів їх відібрати. Це рішення Франції відноситься до всіх її територій, не лиш до тих, що положені на терені західної півкулі, казав він. Після всякої правдоподібності дальші тяги супроти Франції з боку Америки на якийсь час будуть відложені, бо президент Рузвельт зо свого боку на пресовій конференції заявив, що тепер супроти Франції Америка не задумує робити ніяких чергових тягів.

ГІБРАЛЬТАР БОМБАРДОВАНИЙ ПО ДОВШІЙ ПЕРЕРВІ

Юнайтед Прес доносить з Риму, що італійські військові літаки, які вчора бомбардували Гібральтар, останню британську посылку на європейський континент. Разом з тим згадано за британські бомбардування Бенгази та інших місць в Лівії, як і острова Родесу. Бомбардування Гібральтару замітне з цього боку, що від якого півноку Гібральтар не знав ніякого ворожого нападу. Та це толкують собі тим, що найменша італійська віддал, себто з острова Сардинії, вносить в обидві сторони понад 1,500 миль. А тепер тяжкі бомбовози передлетіли понад 2,000 миль. Значить, що ніщо інше, а тільки віддал є перешкодою, що Гібральтар був залишений у спокою. Ще далі замітне й те, що в тому самому асці німіці бомбардували Александрію, британську морську базу в Єгипті.

НІМЦІ ПОКИНУЛИ СИЦИЛІЮ

Широко дискутують над тим, що це за причина, що німецькі летунські ескадри покидають острів Сицилію, куди вони прибули перед 6. місяцями, щоб помогти італійцям вийти з біди в Африці. Виходить, що німецька летунська сила є потрібна тепер деінде. А де, логічно догадатись. В Малій Азії, зокрема в Сирії. Та знову таке відтягнення німецьких летунських сил, означає ослаблення дозову свіжих сил і воєнних матеріалів до Африки та облекшення Британії конвоювання кораблів через Середземне море в такому місці, що досі було найнебезпечнішим. З другого боку цей крок вважають італійці маніфестацією з німецького боку в тому напрямі, що німіці не думають про ніяке опановання італійськими землями.

НЕ ДИВИСЯ ВНИЗ! — На щоглі до причіпування балонів на будинку Емпайер Стейт у Нью Йорку треба було вставити нове скло. Робітник, що пішов зробити роботу, працював на висоті 1,250 стій понад землею. Далеко внизу видно дахи домі.

БРИТАЙСЬКА ФЛОТА ІДЕ НА ПОМІЧ

Через Гібральтар перейшли британські найкращі панцирники разом з більшим числом інших воєнних кораблів і поплили в східному напрямі. Догадуються, що це певно допомога британській флоті, що буде допомагати зайняти Сирію.

ШВЕЦІЯ БОРОНИТИМЕ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

СТОКГОЛЬМ. — „Свято Прапора“ було маніфестацією усіх партій за те, що Швеція буде надалі демократичною і самостійною.

ВЕЙГАН ПЕРЕМІГ

БЕРН. — Франція таки не піде дуже на руку Німеччині, згідно з тим, що говорять між собою дипломати. Вона піде „середньою дорогою“. Адмірал Дарлан був за повну кооперацію з Німеччиною, а Вейган є проти цього. Щось у тому мусить бути, бо є поширені вісти, що Берлін натискає на Віші, щоб ген. Вейгана цілковито усунути як того, що противиться „широкій співпраці“ з Німеччиною.

ЦЕ ГЛУПОТА ГОВОРТИ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ ПРОТИ РОСІЇ, КАЖУТЬ НАЦІСТИ

БЕРЛІН. — Юнайтед Прес подає, що урядові нацистівські кола прямо сміються з поголосок, що Німеччина готується іти на Совети, та що переводиться мобілізація німецьких і румунських сил для походу проти Росії. Кажуть, що це такі самі „дурні поголоски“ як ті, в яких говориться про плани Гітлера в справі „європейської федерації“, згідно про те, що він таку федерацію має тепер проголосити. Ті самі кола відмовились однак говорити обширніше про німецько-советські відносини.

РУМУНІЯ НЕ ЗБИРАЄТЬСЯ ВОЮВАТИ.

БУКАРЕШТ. — Таке заявив ген. Антонеску, військовий диктатор Румунії. Маневри і побільшення протилетунської оборони вважає генерал „нормальним явищем“.

СОВЕТИ Й АНГЛІЯ.

ЛОНДОН. — Є нова нагода до нових поголосок та політичних спекуляцій. З Москви нагло відлетів літаком до Стокгольму, а звідтам до Лондону сер Стефорд Кріпс, британський амбасадор. Відлетів разом з дружиною, що хоче відвідати діти, як сказано газетарям. Амбасадор мав відіхати, щоб устно поговорити з британським міністром закордонних справ Іденом про різні міжнародні справи, зв'язані з Советами, що ніби мають заняті тепер „нове становище у світових міжнародних справах“. Знаменне те, що сер Кріпс відіхав зараз по тім, коли осягнув успіх, себто, коли прийшло до згоди між Советами й Англією щодо видачі 350 балтійських моряків, що були заарештовані Англією в 1940 році, щоб не глядіти дуже оптимістично на ту подорож амбасадора і не надіятись зараз якогось великого звороту в британсько-советських відносинах. Але це головню тому, що Совети далі твердо домагаються від Англії визнання загарбання ними балтійських держав, себто Латвії, Естонії й Литви. Дперва, як це станеться, моглоб прийти до тісніших взаємин. Так говорить принаймні Іван Майський, советський амбасадор у Лондоні.

ЩЕ НЕ ПОРОЗУМІЛИСЬ ЩОДО ЄВРОПИ І АФРИКИ.

БЕРЛІН. — Урядово заявляють, що між СССР і Німеччиною є наскрізь дружні відносини, але заперечують, будьтоби, було між тими державами повне порозуміння щодо будучности Європи й Африки.

ПОЛЯКИ В ЄГИПТІ.

ЛОНДОН. — Польська інформаційна служба подає, що в Єгипті знаходяться польські військові сили під командою ген. Копаньського. Ген. Вейвел, начальний вожд британських сил на Близькому Сході, мав віднести до ген. Сікорського, прем'єра польського уряду на вигнання, щоб надіслав більше польських воєнків до Єгипту.

ЖАЛОБА В РУМУНІЇ ПО КАЙЗЕРІ.

БУКАРЕШТ. — Заряджено 6-денну двірську жалобу з приводу смерті Вільгельма II. Румунський королівський рід є споріднений з Гогенцолернами.

ЩОБ КРАЩЕ ВЕСТИ ВІЙНУ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ЛОНДОН. — Гор-Беліша, бувший міністер війни, піддав гострій критиці дотеперішнє ведення війни з Німеччиною. Він казав, що уряд „годує загал наркотиками“, вимагаючи сліпої віри в остаточну перемогу. Тимчасом Британія поносить одну невдачу за другою. Не можна виграти війни в 1941 році методами з 1914 року. Британія має всі засоби, потрібні до війни. Треба їй тільки мати відповідний провід. Ми мусимо ту війну виграти, казав Гор-Беліша. І дамо попертя кожному урядові, що вжиє всіх засобів, щоб війна була виграна.

За спільне громадянство.

Гор-Беліша запропонував ще теж і спільне громадянство для мешканців Великої Британії й Злучених Держав Америки. Казав, що така спільнота буде найкращим доказом спільного бажання демократії завести новий лад у світі.

БРИТАНІЯ НЕ МОЖЕ ПРОГРАТИ

ЛОНДОН. — Так пише робітничий „Дейлі Гералд“ у редакційній статті. Зазначає, що події на Креті сильно захитали довірям до кабінету Чорчіла, та що мусить прийти до зміни в деяких міністерствах і в обороні краю. Мусять зайти зміни, бо за мало того, щоб постійно потішати себе невиправданими воєнними засобами, доповненими такими самими засобами ще й з боку Злучених Держав. „Нюз Кронікл“ має далі повне довіря до Чорчіла, але підкреслює, що мусять зайти зміни, та що в тому критичному моменті мусять прийти люди з ширшим розмахом й ініціативою.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Друківний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
новим числом, в котрім оголошується хоче мати своє оголошення.

ДІТОЧА ІГРАШКА, ЧИ ЩО ІНШЕ?

Мусимо заговорити про справу, про яку ми не хотіли говорити так довго, поки можна було збувати мовчанкою такі промахи і недомогання, які, на нашу думку, не були напевно і дуже великою шкодою для справи визвольних змагань українського народу. Іде нам про місячник Організації Державного Відродження України „Трайдект“, себто „Тризуб“, видаваний англійською мовою в Нью-Йорку. Та й тим разом не будемо писати про недомогання, а зупинимось тільки на тому, чого не можна поминути. Отже буде мова про останнє число з травня 1941. року, де поміщене „інтерв'ю“ з ген. Сікорським, прем'єром польського уряду на вигнання, згідно про те, що подав в імені ген. Сікорського С. Ропп, директор Польського Інформаційного Бюро.

„Тризуб“ звязався за „сензацією“. Пішов роздобути інтерв'ю з ген. Сікорським. І при тому ставив як такі нерозумні питання, як те, чи українці будуть прийняті до Польського Легіону? Отже місячник, що мав би вияснити суть „українського націоналістичного руху“, та має на обгортці відбитку полк. Евгена Коновальця, влаштує, як бачимо, інтерв'ю з одним з тих польських діячів, що ще й досі не годні зречтись права до свого часу насильно загартувати українських земель, та є тісно зв'язані з минулою Польщею, себто з її пшифікаціями, колонізаціями, загартуванням і нищенням церков, концентраційними таборами і т. п. Чи не чудасія? Як знаємо, українська нація в старому краю відчувалася дуже радикально від тих, що звужувались на подібні кроки. А це тому, що український нарід в краю прийшов до переконання, по сумних і дуже багатьох досвідках, що з таких „інтерв'ю“ ніколи для українців нічого путнього не виходило, та що вони були постійно використані польською стороною до розбивання, а то й компромітації українського бойового фронту. Очевидно, що часи тепер змінилися. Та й це правда, що ми в Америці, а тим самим маємо вільну руку і волю і можемо робити це, що вважаємо за доцільне. Та коли вже хочемо звідси помагати розв'язці українсько-польської проблеми, то памятаймо, що маємо свій уряд, свого президента і свого секретаря стейту. Ім, як нашим представникам, маємо предкалати свої думки і побажання, коли йде про те, який має бути по війні новий порядок в Європі, яка має бути Польща й яка Україна. А наш президент вже висказав основні засади в справі відбудови Європи. І до них повинен застосуватись і той, хто хоче бути українцем, а не польським.

Так як ми тут, поступили теж і канадійські українці. Вони теж говорили по своїм урядам, а не з п. Сікорським. Українці в Канаді пішли громадою до канадійської армії, як ми тут ідемо до американської. Ніякий „легіон“ нам покищо не потрібний. Так воно є, а не розуміють цього тільки „діти“, що хотіли б забавитись у „самостійну політику“. Відповідно їм від імені старого краю словами польського поета: Ви діточки граєтесь, а нам іде про життя! Це відноситься теж і до відповідей п. Сікорського, що як прем'єр ніби „нової Польщі“ виявляє себе в українській справі неоправданим ігнорантом, таким самим, яким був і за давньої Польщі, бо не розуміє, що тут іде теж і про життя Польщі, а не тільки України.

Приватна Власність

З нагоди 50-літньої річниці появи енцикліки Папи Льва XIII, під назвою „Рерум Новарум“, теперішній Папа Пій XII. висловився через радіо промовою, в якій ще додатково зняв становище до деяких актуальних суспільних і економічних питань. Між іншим Папа Пій рішуче висловився проти соціалізації приватного майна і ще раз підкреслив догмати католицької церкви, щоб людям залишити приватне майно і дати їм волю розпоряджатись ним до вдоволи. Бо це дає їм змогу не лиш достойно вдержувати себе і родину, але також виконувати ті Божі обов'язки, яким від уродження підлягає кожна людина.

Дослівно Папа Пій в тій справі сказав: „Так званий суспільний поступ в дійсності був би неприродний, колиб через надзвичайно великі наложені тягари, або занадто велике безпосереднє втручання, він позбавив приватну власність всякого значіння і фактично її забрав від людини й її голови свободу слідувати за вказівками, накресленими Богом, в цілі удосконалення родинного життя“.

Папа Пій перестерігає людей перед тим, не втрачати „мудрості“, які кажуть, що не треба на цій світі журитись тим, що буде по смерті, бо мовлять, це всеодно належить до інших, позагробових сил. Ці фальшиві вчителі радять, щоб на цій світі ми журились виключно матеріальними справами, зв'язаними тісно з тутешнім життям і вигодами нашого тіла.

Алеж бо, спосіб орудування матерією має величезний вплив і на нашу душу. Цілковито інакше різьбиться душа чоловіка, коли він має нагоду сам над своїм життям промисляти, сам завідувати приданим майном, сам бути ковадем свого щастя, ніж коли він є сліпим знаряддям в якійсь державній машині, коли позбавлений приватної власності, позбавлений ініціативної думки, індивідуального уподобання.

Чоловік ріжниться від решти тварин тим, що в нього є душа, вічно спрагнена чогось кращого. Дух чоловіка вічно незадоволений. Коли він осягне те, чого хотів вчора, він хоче знов чогось нового. Це закон Божий. Незадоволеність, спонукає людського поступу. Якби люди раз знайшли досконале задоволення, всякий поступ спинився б.

Щоб мати змогу сповняти свідомі і підсвідомі хотіння своєї душі, треба мати волю,

треба мати свободу ділання. А ділання чоловіка, подібно до мистецького творення — потребує матерії, на якій воно могло б проявитись. Мистецькі здібності майра потребують фарби, полотна, пензлів. Мистецькі здібності різьбара потребують мармору, глини, граніту і долота. Мистецькі здібності музиканта потребують інструменту. Навіть здібності поета, щоб моги проявитись, мусять мати, коли не перо і папір, свій власний голосовий орган, щоб при допомозі нього дати поемі привитись й уділитись іншій людині. Без матерії здібність майра, різьбара, музиканта, чи поета, не проявиться в дійсність. Вона залишиться лише в подуманні, незреалізованій формі. Як така, вона не переходить проби життя і не має найменшого посвідчення, чи вона взагалі існує?

Подібно кожна людина, щоб духовно зреалізувати себе в світі, щоб виявити свої добрі і лихі сторони, свої здібності і недомогання свого ума та характеру, свої мистецькі уподобання, а навіть свої етичні прикмети — мусить мати матерію, варіант, на якій це все вона могла б проявити.

Хіба не один з нас в життю мріяв про те, якби це гарно було бути багатим, вже хочби тому, щоб давати ріжні подарунки своїм приятелям і рідним, а навіть йти між убогих і терплячих та великодушних рукою стирати з їх облич слюзи? Ці романтичні мрії звичайно кінчались лиш на бажання. Бо мрійники, очуючись, зустрічались з холодною фактом — в них самих порожні кишені. А це доказ, що щоб бути великодушним, треба мати з чого черпати.

Та це лиш маленька ілюстрація. Цікаво, як проявляються ці потреби в людях, які мають свою власність, підприємиць і розум, треба мати таке окруження, яке на це дозволяє. Треба мати матерію і волю. Хіба можна поробити в якійсь господарстві великі зміни, знаючи, що кожна зміна залежить від когось іншого, який знову має свої власні уподобання? Хіба можна планувати щось на далеку мету, якісь удішення, знаючи, що якийсь господарство не є нашою власністю і завтра нас можуть з нього забрати? Хіба варт дуже журитись нашим теперішнім і будучим забезпеченням, знаючи, що те забезпечення вилости спочиває в руках держави?

Там, де знесена приватна власність, або обмежена так, що фактично тратить своє значіння, гідність поодинокі

людини спадає до зера, людина стає іграшкою в руках тих, що мають владу. Її трактують так, як господар тракує свої домашні звір'ята: добрий господар навіть тракує свої звір'ята добре і по людському; але — всетаки їх життя, це життя звірят.

Там, де нема приватної власності людина живе життям звір'яти. Державні економісти, фінансисти, промисловці, обчислюють наперед яку пайку кожний громадянин і громадянка має дістати? Скільки хліба, напиктів й іншого корму? Скільки убрів, та якого сорту? Скільки ріжних прикрас? Як ті прикраси мають виглядати? Скільки ліжок, столів, лавок? Скільки мешкань? Скільки місць на підприємстві, та яких підприємств? Скільки місць на переїзді у поїздах? Все це планують вгорі ті, що мають владу, а звичайний громадянин мусить це беззапечно приймати. Він не має індивідуального впливу на розвій матеріальних дібр; він не має впливу на формування мистецько-естетичних цінностей. Він не має навіть впливу на формування морально-етичних цінностей, бо й те готовим накладає йому згори влада і каже, що добре, а що ні? А він позбавлений всякого добра і всякої сили, не має навіть нагоди продемонструвати свою великодушність. Він подібний до того хлопця, який дивиться, як великі хлопці вишплюють ріжні фігури з глини, виражаючи в той спосіб свої здібності і свої поняття краси, але сам нічого не робить, бо не залишили йому ні крихітки глини. Забрали в нього матерію.

Політичні деспоти стараються ріжними солодкими словами впевнити людей, що приватної власності людям не потрібна; що це клопіт і „суспільна нерівність“; краще ж їм усім все забере і справедливо тим національним майном орудує. Багато людей м'якне перед тим гадючим словами; забуваючи, що зміст і приємність життя, міститься більше в отім орудуванні матеріальними добрими, ніж в їх пасивним споживанні.

МИР НА СПРАВЕДЛИВИХ ОСНОВАХ

Голова Комісії Студіювання Основ Миру, проф. Джеймс Шатвель, заявив, що його комісія по довгих роздумуваннях поклала сім точок, на яких можна буде по війні замирити світ. В склад тих точок входять забезпечення людям свободи слова, зібрання і релігії, а також свободи від нужди. Лиш задоволені люди живуть в мирі.

3 УКРАЇНИ ПІД СОВЕТАМИ

Преса в Україні.

„Вісті“ з 5. травня пишуть про „свято большевицької преси“ з нагоди ювілею „Правди“ заснованої Леніном і Сталіном в 1912 р. Другою нагодою є вистава преси на сільсько-господарській виставі в Москві. Пишеться між іншим наступне:

„В новоутворених союзних республіках дістали народи визволені червоною армією десятки і сотки газет і журналів. Тільки в самих західних областях України створено 78 нових газет. Про розвиток большевицької преси України свідчать цифри, разовий тираж (одноразовий наклад) 1,311 часописів становить 6,278,700 екземплярів“.

З дальшого можна бачити, що переважна частина цих „газет“ є летючками розлітаними по стінах. В тім же числі подається допис зі Львова:

„З дня, коли до старовинного українського Львова вступили частини червоної армії, в місті почала виходити „Вільна Україна“ (яка, як видно й залишилась єдиним українським щоденником для цілої Західної України). Тепер у львівській області виходить 14 районних газет, з загальним тиражем в 30,000 примірників (більше мала сама „Народня Газета“). З обласні щоденники виходять в самих Львові, але не всі в українській мові, очевидно. Незабаром почнуть виходити ще дві обласні газети з загальним тиражем в 40,000 примірників. Одна з них в єврейській (гебрейській, жидівській) мові, „Дер Ройтер Штерн“ і в польській мові, „Млодзех Сталінска“. Великим тиражем виходять три літературні журнали, в яких беруть участь письменники і мистці Львова. В містах і селах області виходять 2,000 стінних газет, в яких беруть участь 6,000 робелькорів. Щоденна стінна газета артілі імені Сталіна в Добрянах Горьодського району „Колгоспна Правда“ видала 90 номерів на 337 сторінок. В Редколегії бере активну участь колективіст Теодор Балиш, яка своїми дописами викрила зграю куркулів, що пролізли до колхозу і шкодили йому...“

В Чернівцях виходять ще два „Радянська Буковина“ і „Адверул-Більшовик“ з тиражем в 65,000 примірників і 3 районні газети, дві в українській і одна в молдавській мові, та 382 стінні газети... На Україні існують 930 друкарень, з яких 700 в районних осередках... На соціалістичних змаганнях

за право участі на Всесоюзній сільсько-господарській виставі преса УРСР представила 2,654 кандидати. До почесної книги записано „Комуніст“, „Вісті“, „Советська Україна“, „Тавриничество“, „Колгоспник України“. До участі у виставі затверджено з Київської області обласну газету „Пролетарська Правда“, 32 районні і 86 стінні газети, з Запорізької області 24 районні (область не має очевидно ні одного українського щоденника) і 80 стінних газет...“

Коли зважити, що значна частина 1,311 „газет“ в Україні виходить не в українській мові, можна зміряти цілу навіть кількісну убогість сучасної „української“ преси.

„В степах України“.

Так зветься нова комедія відомого „українського“ письменника Корнійчука, прем'єру якої виставлено в московських Малім Театрі в початку травня і яку советська преса відзначила довжелезними і прихильними рецензіями. Заслужовує вона на деяку увагу, бо є дуже типовим взірцем московської агітації в сучасній українській „письменстві“. Головним її героєм є голова колхозу „Смерть капіталізму“, Салівон Чесник. Він поучав свою жінку дивлячись на місяць:

„...Людина відроджується не сама собою, а після пляну. Краса і зрозуміння всього походять від господарства. Голішого місяць лише дражнить, але для нас він гарний, і дерева ці і все живе має красу...“ Чесник був відданий приязнений з Галушкою, головою колхозу „Тихе Життя“, разом з ними вони рубалися з ворогами советської влади і рятували кілька разів один

другому життя (драматичний ефект незвичайно зужиткований в советській літературі). Але тепер Чесник дуже свариться з Галушкою (на вірш відомих гоголівських персонажів), бо цей пристосовує колхозне господарство до особистих господарств колхозників і дозволяє шахраю Довгоносику (бураковий шкідник) кермувати собою. Сперечаючись Чесник зазначає — Хіба то. Ленін віддав своє життя лише на те, щоб ми напихали свої черева галушками... Безвідданий конфлікт поміж Галушками, що хочуть лише тихого життя, і Чесниками, що хочуть прямувати від соціалізму до „комунізму“, знаходить несподівано щасливе рішення в указі московського уряду про додаткову оплату праці колхозників (при поважно збільшеній нормі і зменшеній платні), що ніби викликає захоплення Галушки і спонукує його до такого неймовірно дурного мольоту:

„...І як вони з Кремля все бачать. Плєсай скільки хочеш колхозної худоби, а податок (погектарний) лишається тим же самим. Чіби разом з нами в колхозі були...“

Такі рабські дурниці мусять виписувати всі ці Корнійчуки, Рильські, Панчи і Карманські, коли хочуть мати шкіру цілою і шлунок непорожнім.

ВАТИКАН МАТИМЕ ФЛОТУ

РИМ. — Военні обставини заставляють Ватикан до того, щоб мати свої власні торговельні кораблі, щоб дістати поживу. Мабуть справа буде вирішена в такий спосіб, що Ватикан закупить від італійського уряду п'ять торговельних кораблів.

Відомий китайський мур е 17 стіп широкий і вистає 16 стіп понад землею. Його довжина, включаючи всі закрути, вносить 2,550 миль.

ІВАН ГОРИШІВСЬКИЙ.

СПІЛЬНИМИ СИЛАМИ

(ПЛАН МАЙСТРА ДМИТРА)

Історична картина з життя львівського братства в XVII. в.

(1)

Поворот послів.

У червневий погідний день 1624 року на Руську вулицю у Львові зайшли з гуркотом два великі ковані вози. У вікнах домів зараз показалися голови цікавих, — на спокійній, замкненій вулиці звичайно було тихо й безлюдно. З братської бурси вибігли зараз хлопці дивитись, хто прийшов.

— Пан Андрій, пан Павло! — кричали. — Приїхали вже, приїхали! Дайте знати панові Лангишеві!

Один бурсак побіг до братства, інші відчинили широко ворота, щоб вози могли видіти віхати на братське подвір'я. Знати було, що подорожні з далекої дороги. Вози були з широкими, вигідними сидіннями, навантажени всім дрібним. Він їм стиснув руки,

добром, понакривані зверху від дощу шкіряними будами, позапорошувані, аж білі від пилу. Приїжді, видно, потомлені, поволі підводилися з місць, зізлази з воза і простували замілі ноги.

Один із них був високий, худорлявий, із чорною бородою, трохи понурий. Другий — низький, товстий, з пристриженим вусом, веселої вдачі. Стояли на подвір'ї, обтрушувалися з пилу. З бурси висипалися хлопці, радісно виставили гостей, помагали фірманам розпрягати коні, цікаво заглядали до возів.

З братського дому швидко кою ходою вийшов старий, сивий міщанин, у домашньому сірому жупані. Подорожні пішли до нього й поклонилися йому, навантажени всім дрібним. Він їм стиснув руки,

— Чекаємо, чекаємо вас і не можемо діждатися. Що-дня вас виглядали і вже неспокійні були, чи не трапилося яка пригода. Щасливо їхали?

— Щасливо, щасливо, пане Лангишу! Тільки там, у Варшаві, багато часу пригаляли, — відповів високий.

— Ну, й добилися чого? Як наші справи? — питався нестерпляче Лангши.

Високий розвів руками, але й подивився довкола, чи хто чужий не підслухує. А його товариш докинув швидко:

— Розкажемо все браті, тільки трохи відпочинемо з дороги. Треба скликати братів.

Лангши посумнів, покритив головою, зітхнув.

— Так воно, — пробурмотів. — Шкож робити? Ідти, панове, відпочиніть. Зараз пішли по старшину.

Всі три пішли до братського дому.

Андрій Стрілецький і Павло Бабич, члени львівського Успенського Братства, їздили до Варшави у громадських справах. Вже багато львівська Русь вела спір із магістратом за свої права. Управу міста

Львова захопили здавна найбагатші міщани з кількох старих родин, позахоплювали у свої руки всю торгівлю, позабрили всі уряди, опанували суд і правила містом на свою користь. Не допускати між сепанів, багато часу пригаляли, — відповів високий. На, а як хто добився був більшого значіння й міг їм де в чому пошкодити, такого старалися здурити, всякими способами знищити. Пригнічували дрібних краварів і ремісників, не давали їм дійти до добробуту, та ще гірше нищили людей інших націй, ніби за їх неправдиву віру, а насправді тому, щоб ніхто не міг проти них виступити.

Наші міщани не мали в місті ніяких прав. У міській раді не було ні одного їх представника, в суді не мали ні одного судді, всікі міські справи рішались без їх участі. Через те всікі права й закони в місті виходили тільки на шкоду „людям грецької віри“, — так звалися наші люди.

Найбільше боліло наших міщан те, що їх віра була в поневірці. Магістрат не дозволяв священникам виходити з процесією на ринок і на го-

ловні вулиці, пан-отцеві не вільно було йти до слабкого з западеними свічками, вести похорону зі співами, не вільно було звозити у двори, коли по костелах ішла відправа. Ніщо людям не є таке прикре, як зневага віри, — а тут горді володарі міста видавали такі розпорядки, щоб нашим допекти до живого.

Але й у інших справах гірко приходилося нашим міщанам. От хоч би в цехах¹⁾, у ремеслі. Було багато добрих наших майстрів, що вели перед у своїм фаху, але у цеху вони не мали голосу, їх ледви там терпіли, а молодіж до цеху цілком не приймали. В одних ремеслах уже наші люди цілком перевелися, в інших їх усе меншало. Хто хотів свого сина вчити ремесла, мусів вислати його день поза Львів, бо в місті для нього місця не було. Але й самостійний майстер у всьому був залежний

1) Цех (нім. слово) — спілка ремісників якогось фаху, для захисту їх інтересів та самопомощі; повстання в Німеччині, а як німеческі правці (наслідком) перейшли до Польщі, так нехитро творилися й в польських містах; в Польщі ця організація поширилася по цілій Україні.

від цеху. Без цехового дозволу не міг вести варстату. Його називали „партачем“, дошкулювали йому, забирали вироблений ним крам, казали платити кари.

І в торговлі волі не було. Торгувати в-роздріб, наприклад, сукном на штуки й лікті, тільки було тільки людям латинської віри. Інші нації могли продавати тільки гуртом, і то на ярмарках, не у звичайний час. Всі крапці підприємства бачити люди зберігали для себе й не допускати до них наших міщан. Не вільно було нашим вести корінних крамниць, продавати вина, вироблювати меду, чи горівки, мати аптеки.

(Дальше буде).

ВПІСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧЬ ІХ БУДУЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ГАРНИЙ СОЮЗНИК.

По доброті острова Крети німцями чванявся публічно маршал Герман Герінг, що нині вже нема в світі такого острова, якого німці не могли би добути.

Цими словами він натякував на модерні військові засоби, головню на летунів і парашутистів. Між островами він мав на думі певно Англію.

Однак цей натяк на безборонність островів найшов несподіваний відгук у Японії. Японські газети образилися на цей натяк; для них це була немовби наука для ворогів Японії, щоб не боялися зачепити Японії, бо мовляв це край островів, а в нинішні часи моря вже не становлять оборони.

ДЕЩО ПРАВДИ.

Одна японська газета, що відозвалася з приводу цієї заяви маршала Герінга, пішла ще далі й розписалася про протиставлення між німецькою справністю й японською несправністю.

На доказ японської несправності навела японську кампанію в Китаю.

Та цю кампанію досі японці нам малювали як доказ своєї справності.

ДОЗВОЛИЛИ СВЯТКУВАТИ.

Донесуть з Данії, що данці святкували, як звичайно кожного року, так і цього, день данської конституції. В цілому краю відбувалися масові збори, всюди порозвішували данські національні прапори.

Як відомо, Данія нині під німецькою окупацією. Вістку про святкування дня данської конституції вислано очевидно за дозволом німецького окупаційного уряду. В масових святкуваннях дня данської конституції була певно й доза тоньки на адресу німецької окупаційної влади, бо ж на свята данської громадянської свободи не обійшлося без того, щоб данці порівняли в уяві свою теперішню національну неволю з набутиям громадянської свободи своїми предками.

Не дивлячися на цей бік свята, німецька цензура такі пропустила вістку поза границю краю. Якби там німецька влада не дивилася на данське свято свободи, все таки поза Давією Німеччині зробить відповідну прислугу вістка, що мовляв під німецькою окупаційною владою свято-вано свято данської свободи. Це може викликати за границею враження, що та німецька влада ще не така зла.

ПРОГОВОРІВСЯ?

Директори кількох клубів на Лонг Айленді виступили з публічним вивозом до Чарлса Ліндберга й його організації „Америка Ферст Коміті“. Кажуть, що Ліндберг у своїх публічних промовах з рамені тої організації висказувався за потребу „нового проводу“.

Директори клубів звертають увагу, що теперішнього президента не можна змінити аж до 1944 року. Супроти цього питаються директори: чого властиво хоче Ліндберг? Невже він хоче революції?

Кажуть директори клубів, що ніщо в Америці не дало би такого вдоволення нацистам в Америці, як сповнення бажання Ліндберга.

Якби до цього прийшло, то на Америку впав би правдивий дощ медалів.

ПОВЧАЮЧА ПОЛЕМІКА.

Розвелася перепалка між радою єпископів католицької церкви Америки та ньюйорським відділом організації „Америка Ферст Коміті“.

Цей комітет у своїй публічній заяві покликався на заяву єпископів, що Америка повинна бути за миром. Рада єпископів звернула публічно увагу цьому комітетові, що рада єпископів зовсім не говорила цього, що йому комітет підсуває: заявляючися за належну оборону краю, заявила, що про військову оборону краю вона не хоче говорити, полишаючи цю справу відповідним військовим і флотним властям.

Іншими словами рада єпископів заперечувала проти виривання кількох слів з її заяви та подавання їх без зв'язку з іншими для роблення враження, якого рада на думці не мала. Представник організації „Америка Ферст Коміті“ в своїй відповіді закидує ради єпископів не збиває, але протестує проти такого протесту як проти роблення з цього великого злочину.

ДУМАННЯ, ЧИ ЧУТТЕВА САЛАМАХА?

Президент Бруклінської Колегії виступив у своїй промові на святі закриття шкільного року в медичній колегії Лонг Айленд проти головного гріха нових часів. Добачує він цей головний гріх у кепське думання, а кепське це нове думання тим, що воно ціле просило бажанням забезпечення й повороту до „старих добрих часів“.

Він називає таке думання „сентиментальною саламахою“ і радив своїм слухачам закинути його, а замість цього взятися до радикального думання, неконвенціонального думання, яке має відвагу займатися новими ідеями й новими дорогами відбудови нашої країни.

Що ця „сентиментальна саламаха“, себто думання під впливом приємних бажань, не може розв'язати важливих питань нових часів, це всякому ясно. Що багато людей думає думки, які вони вважають за прийнятні всіми, як ношення солом'яних капелюхів, літом, це теж правда. І що люди повинні мати відвагу думати по радикальному, і цю пораду можна взяти під увагу. Однак, вона теж може бути небезпечною й вона теж може завести нас до „сентиментальної саламахи“, як візьмемося приймати якісь думки просто тому, що вони радикальні, бо вони, хоча радикальні, занято прийняті, як ношення солом'яного капелюха літом.

Приймати треба думки не тому, що вони старі, і приймати треба думки не тому, що вони нові, а тому, що вони, без огляду на свій вік, правдиві.

ХТО МАЄ БУТИ „ФІРЕРОМ“?

Коли „Нью Йорк Таймс“ виступив з публічним запитом до Ліндберга, що він розуміє під своїм закликом про потребу нового проводу, Ліндберг на це не відповів нічого, а за те пробували на це відповіді читачі тої газети. Одні з них кажуть, що Ліндберг агітує за засаду вождівства („фірер-прінцип“), питому фашистам, нацистам і комуністам, а інші кажуть, що Ліндберг хоче лише, щоб президент іменував собі новий кабінет з Ліндберга й йому подібних людей.

Перший гоłos очевидно засуджує Ліндберга. Другий нібито його виправдує: якщо так, то Ліндберг не робить нічого беззаконного.

Можливо, що покищо нічого беззаконного в тому нема, але ціль такої агітації все таки заслугою на ближчу увагу. Пошу Ліндбергові пхатися до Рувелетового кабінету? Чи не можливо, що Ліндберг чував про Гінденбурга й Гітлера?

Українці й Словаки

Як нашим читачам відомо, у теперішній Словаччині, а саме на прайшівщині, живе значне число українського населення, що замешкує там компактну територію вздовж кордонів з Ген. Губернією. У Словаччині доси ще не вирішене й не впорядковане організаційне життя українського населення. Доси ще не дозволено українцям видавати часопис у рідній мові, як також не вирішено ще питання української громадської організації для українського населення в Словаччині. У цих справах звернувся автор цих рядків до найвищого офіційного представника, що стоїть в безпосередньому зв'язку з українським населенням, а саме до прайшівського жупана-д-ра Дудуаша з деякими запитаннями, на які жупан зволив дати відповідь. Ось хід цієї розмови:

— Пане жупане, яке є офіційне Ваше становище до організаційних домагань українського населення, і чи словацькі урядові чинники визнають, або чи гадають визнати українську національну групу в границях Словаччини, як окрему організаційну одиницю в душі словацького конституційного закону?

— На це питання тяжко відповісти зразу й цілком спростовано. Однак можу проголосити наш позитивний підхід до ваших організаційних домагань, і саме існування української національної групи ми вповні визнаємо. Однак вирішити це питання досить важко. Ми би раді це питання чим скорше і то позитивно розв'язати, але багато дечого є тому на перешкоді. Ми готові подати руку до співпраці й порозуміння дійсним представникам українського населення, що мають на очі інтереси української національної групи і внутрішньої консолідації нашої держави. Ціла та справа вимагала деякої кристалізації й студій, тому її вирішення трохи протяглося, але маю надію, що всі спірні питання будуть скоро вирішені, знайдеться певна лінія, і представники української національної групи зможуть остаточно перебрати в свої руки керму своїх справ. Це лежить в інтересі нашої держави, яка засадничо ставиться проти спроб денационалізації. Ми не хочемо нікого переслідувати за його релігію чи національність, і нашим ідеалом є міжнародна гармонія в границях нашої держави.

— Яке становище займає Ви, пане жупане, до часопису „Новое Время“, редаговане для українського населення в російській мові?

— На це питання можу Вам відповісти так: є внутрішньою української національної групи такі складні моменти, які інколи для нас просто незрозумілі. Це передусім гра словами русин, руснак, українське, підкарпатський русин і т. д. Нераз в цих назвах перехреснюються різні інтереси. Хоч ми признаємо самі факт приналежності тутешньої національної групи до українського етносу, все таки слаба національна свідомість між тутешнім українським населенням творить ще великі перепоны. Спроба з „Новим Временем“ є лише спробою й шуканням дороги. І люди, що почали й спричинилися до видавання „Нов. Времени“, мали добру волю причинитися до консолідації, хоч не заперечую, що воно попри свою добру волю можуть і помилятися. Справа з „Нов. Временем“ не є офіційним курсом і не чимось вічним, а це просто спроба, яка не значить, що коли вся справа української національної групи опиниться перед остаточною вирішенням, то ми навмисне будемо підтримувати русофільство. Все це може змінитися, і по остаточному вирішенні не бачу перешкод, щоб знайти такий спосіб вирішення, який був би в інтересі національної групи, і тим самим припинити видавання „Нового Времени“.

— Як ставиться до Вас українське населення?

— Я ще тут недавно. Вважаю себе вояком і там, куди признають мене моя влада, хочу якнайкраще працювати. Я стараюся навести безпосередній контакт з населенням і його представниками, бо вважаю, що так найкраще дійдемо до скорого вирішення справи. Назагал тутешнє українське населення представляється добрим і здоровим елементом і до представників влади ставиться з пошаною.

— Чи українці можуть мати надію, що остаточно дістануть дозвіл видавати часопис для свого населення в рідній мові? Чи одержать і коли українці дозвіл на свою організаційну діяльність в душі словацького конституційного закону?

— Думаю, що розвиток питання української національної групи в рамках Словаччини доведе до того, що українці також і тут, як і на інших територіях, дістануть можливість нормального національного розвитку, а тим самим і свій часопис і свою організацію. Ми не будемо робити перешкод, як будемо мати за певнення, що керму української національної групи перебрав відповідальні люди.

— Дякую, пане жупане, і сподіваюся, що українсько-словацькі взаємини знайдуть скоро своє позитивне вирішення, бо між українцями й словаками нема ніяких принципових різнобностей, і треба лише доброї волі.

I. Маковський.

Jersey Behind Arsenal of Democracy

Вільям Г. Сметерс, демокр. сенатор з Нью Джерсі (наліво) й Елмер Г. Він, демокр. конгресмен з того ж штату, відбули оної конференцію з президентом Рузвельтом в справі оборони краю. Світлина представляє їх, як вони виходять з Білого Дому.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІСТКА З СЕЛА З КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Гром. Юрій Габода з Нью-арк, Нью Джерсі, надіслав редакції „Свободи“ оригінального листа, одержаного з одного села в Карпатській Україні. Це пише до нього один з його товаришів. В листі до редакції п. Габода звертає увагу на останнє речення листа, яке звучить: „Багато не буду Тобі писати, але дуже уважно перечитай цей лист і роздумай чому і як... та скоро відпиши“. На те речення звертаємо й ми увагу читачів. Його не пердрукуємо щераз при кінці листа.

Далі п. Габода, цілком слушно, зазначає, що треба догадуватися, що хотів, а не міг написати автор листа, або писав так, щоб замилити очі цензури. Пишучий рад би знати, що тут робиться для визволення України, а також подає, яка там зима... але з вірою, що такі повинні тепліші вітри і настане весна... Це ясне вже з того боку, що цей лист є писаний на весні, а в листі пишеться, що в нас — осінь.

З цього листа подаємо такі вивмки:

„Дуже мене втішило, що Ти, хоч далеко від „нашого горя“, не забув за мене, не забув за того, з ким колись бачився... за красної долі.“

„Я слава Богу ще живу (ті два останні слова були підкреслені. — Ред.). Я здоровий, лиш не маю одної ноги... Тобі, як широму товаришеві пишу, що моя одна нога далеко в степу гуляє...“

„Живемо тут, як горох при дорозі. Хто іде, той виціпне. Господарю як можу, бо знаєш, що всілякі перешкоди трапляються... вода виляла, повинь забрала, град збив... Сам знаєш, як тут тепер є...“

„Того учителя, що вчив у...“

...вбили коло Бичкова. Воно так дійсно є.

„У нас все весело. Хлопці женяться, дівчата віддаються... У селі порядок... Усе по-модерному... Живемо собі як у рай-горячому. Літо перейшло, то робити нема що. Вийти нема де, то сидимо дома...“

„Не знаю, як там у вас, де Ти. Чи дорога пшениця, мука і — шкіра людини? Чи не чувають у вас, як з нами? Напиши, як працюєш, чи ні, для нас... (нашої. — Ред.). У... (України. — Ред.). Усе напиши! А ми тут тільки меду бажємо, а всього іншого маємо доволі. Чи так теж і у вас? Опийши все, хоч ми і так все знаємо... А в нас, як знаєш, багато. Словом осінь, хоч сніг ще не паде. Все обало й пропало! І все заснуло! Але на весні знову прокинеться з того глибокого сну. І тоді знову зачне все рости, як зачало будувати. Не знаєш, чи і від вас веє холодний вітер на нашу будуччину? Чи може такий теплий, весняний, що піднісить спів пташки аж під небеса і на всі землі, на яких живуть такі як ми. Все те напиши, бо ми тут хотілиб те знати. Хоч ми все знаємо, але хотілиб більше знати.“

Секретар ЦК Бурмистенко заявив:

„В Харківській, Дніпропетровській і Одеській областях горькомі, парткомі і виконкомі мійських рад не контролюють того, як директори фабрик виконують постанову про

ЗБОРИ ВІДДІЛІЗ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Я. — Північні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбулися в четвер, 12. червня, в Народній Домі, 831 Джозеф Елену. Присутні всіх членів прибути на означений час. Делегати 20 конвенції зладує справозаписи. Принадується тим членам, котрі винують більшу суму до тов. кеси, щоб кожний старався сплатити скорше, поки контр. комісія забере книги до не-регладу. — П. Ковтун, гол.; М. Лушшин, кас.; В. Іванів, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Я. — Місячні збори Тов. Зап. Січ., від. 367, відбулися в вівторок, 10. червня, в год. 7:30 вечором, в галі церк. Присутні всіх членів являлись на збори. Буде справозаписи делегатів і докладний звіт. Присутні докладні члени вироблять звіт вкладення, а котрі не виробили звіт вкладення, хай прийдуть і зберуть. Не забуваймо придбати нових членів як старших так і молодших. — З. уряд: М. Сорохтен, П. Лиско, Р. Дмитрів.

ЕВХАРИСТИЙНИЙ КОНГРЕС В ШІКАГО ПРИ ЦЕРКВІ СВ. О. НИКОЛАЯ 25--29 червня 1941

„ПРИЙДІТЬ ДО МЕНЕ ВСІ“...

БРАТИ, СЕСТРИ, УКРАЇНЦІ! Христос нас всіх кличе, щоб ми Йому поклонились, — а за попалені, збешчені церкви наші, за зруйновані міста-села, за розбиті родини, за нещасних мучеників братів-сестер, за опечалених батьків-матерей, за опущену українську дитину-сироту, за безталанну вдову-сироту, спільну Неньку Батьківщину спільно-щиро помолились.

ТАМ КОЛИСЬ ЖИЛИ-ЛЮДИ. Лондонці виходять до своїх сховків після рейду й оглядають, що осталося з домів, де вони мешкали. У таких моментах треба найбільшої видержливості. Англійці кажуть: „Нас збомбардували, але не перемогли“.

УКРАЇНСЬКІ КОМУНІСТИ НА СЛУЖБІ МОСКОВСЬКОГО УРЯДУ

„Ізвестія“ з 8. травня повідомляють з Києва про загальні збори ЦК КП(б)У, на яких обговорено виконання будівельного плану в УССР протягом 1941 р. та справу поширення виробу місцевого будівельного матеріалу згідно з рішенням XVIII з'їзду ВКП(б), також як справу утворення заводів і скотарських фарм при фабриках, та засоби збільшення місцевого виробу предметів широкого ужитку з місцевих сировин. Заступник голови Совнаркому УССР, Барановський, заявив:

„В цій році мають бути переведені поважні будівельні праці. Понад 60% вкладеного капіталу має бути зужити на будови підприємств, тяжкого промислу і транспорту. На численних прикладах доповіді довод, що праця багатьох будівельних організацій недовільна, не вживається досить машини, мало робиться для того, щоб будувати танше та господарити краще...“

Секретар ЦК Бурмистенко заявив:

„В Харківській, Дніпропетровській і Одеській областях горькомі, парткомі і виконкомі мійських рад не контролюють того, як директори фабрик виконують постанову про

урядження помічних господарств. Городини і барабоби ще не почали сіяти, і кредити призначені на це зуживається кволо. Але урядові апарати, що мають кермувати цими господарствами, надто великі. В однім з таких помічних господарств, підприємства ХЕМЗА, що має до розпоряджості 169 гектарів, є директор, агроном, керівник городу, скотарської фарми, парників, бухгалтер і два сторожі склада...“

Секретар Харківського обкому партії Епішін зазначив: „Основною причиною злої праці будівельних підприємств є те, що її зле організовано. З трьох головних трестів в Харкові лише один виконав план першого кварталу...“ Нарком просвіти Бухало заявив з свого боку. На цей рік планується велику програму будовання шкіл; мають збудувати 46 шкіл по містах і 336 по селах, але план будовання ще не розпочато...“

Отже комуністам на Україні заслужити ласку своїх московських панів нелегко.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ-САМИМ СТАВІТЬСЯ СПІВ-ВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БІЗНЕСМЕНІВ.

УВАГА! ТРОЙ, ВОТЕРВЛІТ, КОГУС, АЛБАНИ І ОКОЛИЦІ ЗАХОДОМ УСІХ ТОВАРИСТВ З ТРОЙ, Н. Я., ВІДБУДЕТЬСЯ ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК В НЕДІЛЮ, 15. ЧЕРВНЯ 1941., НА SHARPES GROVE Площа Шарпс Гров є знама як одно з найкращих місць для пікніків, а й на інші цього роду забави. На цьому пікніку будуть різні несподіванки, які входить у програму забав, а також буде пригравати першорядна оркестра під керівництвом молодого та ідейного українця, п. Тома Тихона. Заповнюємо наших Гостей, що забави на цьому пікніку буде гарна. — Komitet. 130,24

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

РОМ, Н. П.

30 срібного весілля на А. Ч. Х.

В неділю, 25. травня ц. р. громадянки Марія Кобитович, Анна Мандрик і Текля Яворська прилагодили в У. Н. Домі прийнятну несподіванку для громадян Василя і Теклі Чуйки з нагоди 25-літнього ювілею їх подружнього життя. Коли всі гості зібралися, впроваджено на сцену ювілянтів. Їх широко привітали їх діти, та знайомі. По тім відбувся святочний обід, під час якого прийнятні склали побажання ювілянтам. Тостмайстром цього свята був О. Галз, який теж зложив від себе змістовне побажання.

При добрій і веселій забаві забрав голос О. Яворський та попросив присутніх гостей, щоб вони не забули і про добродійні цілі. А що безпосередня поміч нашим братам в старім краю тепер утруднена, то він просив, щоб гості зложили жертви на Американський Червоний Хрест. Збіркою занялась пані Яворська і пані Іванців. Вони зібрали \$8.50.

На закінчення ювілянти щиро дякували гостям за їх побажання і дарунки. Свято закінчено відспіванням „Многих Літ“ і „Ще не вмерла України“.

О. Галз.

Кисломо молока можна вживати до чищення срібного столового начиння, бо в той спосіб дається його добре вичистити і заощадитися роботи господині дому. Срібло повинно полишитися в квасній молоді принаймні годину.

YOUR ARMY

(This is the eighth of a series of articles prepared by Army Information Service, 90 Church St., New York City, covering the history of the Army and giving facts and figures on its organization. Succeeding articles will be published each week until the series is completed).

One of the important characteristics of the War Department General Staff organization is its flexibility. It can be expanded to meet any emergency, or to deal with discoveries or inventions which affect tactics and can be contracted when the conditions which dictated its expansion disappear. Its organization is such that either retraining can be met without interfering with the smooth functioning of the staff as a whole. At the present time the General Staff is expanding to meet the needs of an Army increased almost ten-fold within a couple of years, with the greater part of the increase in less than a year. In 1939 there was a single deputy Chief of Staff. Now there are three. One of these is charged with the coordination of the Air Force. Another has the duty of handling the supply problem in its broadest phases; one of the three continues to fill the old position of acting for the Chief of Staff and supervising the work of the Assistant Chiefs of Staff.

The Assistant Chiefs of Staff—G-1, in charge of personnel; G-2 in charge of Military Intelligence; G-3 in charge of operations and training; G-4 in charge of supply as it affects the troops; and the chief of the War Plans Division in charge of making effective plans for the national defense, are able to obtain such additional personnel as they need and to delegate to assistants the authority necessary to enable their departments to function efficiently.

Directly under the Chief of Staff, through his first deputy, function

Д-Р ВІЛІЕМ А. ЕДІ,

президент колегії Гобарта в Дженіві, Нью Йорк, дістав покликання до військової служби. Він був у резерві майором корпусу маринарів.

the executive for reserve affairs, the budget and legislative planning branch, the secretary of the General Staff, the statistics branch and the Adjutant General, who has charge of the records and who authenticates all orders emanating from the General Staff or from the War Department, thus forming a link between the Chief of Staff, his deputies and assistants and the Chiefs of the Arms, services, bureaus and other agencies under the control of the Chief of Staff.

The chiefs of Arms include the Chiefs of Infantry, Cavalry, Field Artillery, Coast Artillery, Air Corps, Engineers, Chief Signal Officer, and Commander of the Armored Force. The chiefs of services and bureaus include the Inspector General, the Judge Advocate General, the Quartermaster General, the Chief of the Chemical Warfare Service, the Chief of Finance, the Surgeon General, the Chief of Ordnance, the Chief of the National Guard Bureau, the Chief of Chaplains, the Chief of the Morale Branch and the Chief of the Bureau of Public Relations.

The Morale Branch functions as a separate branch of the Army under the general supervision of the Chief of Staff. The Bureau of Public Relations functions directly under the Secretary of War. Neither is part of the War Department General Staff but each is vital to the work for which the General Staff is responsible—the creation of high morale in the public and the military forces. The Morale Branch is responsible for establishing, encouraging and coordinating recreational programs throughout the Army, in order that the morale of the troops may be kept at the peak. The Bureau of Public Relations has the important duty of keeping the public informed on all matters of public interest affecting the Army. It maintains close contact with the press and affiliated agencies to make certain that information reaching the public gives a true picture of any given situation. When misleading or false statements concerning the Army get into circulation it is the duty of the Bureau of Public Relations to put the public in possession of the truth without delay.

With such a setup the General Staff is handling the National Defense problem at the present time in the face of a rapidly changing technique of war. It is organized and functioning with the precision of a fine watch. Yet so flexible is its organization that should new developments in the technique of war occur, requiring a new subdivision of the staff or rendering one now in existence obsolete, the setup could be changed to meet the situation without impairing the efficiency of the staff.

З ЖИТТЯ ТЕРСТЯНИ К. ДУКЛИ

Дуклянина — це терен, де чужий елемент найліпше ажерже в нашу етнографічну територію, і є тією шийкою, що лунить Сянчичину з Горлицькою й даліше на захід положеними українськими землями: шийкою, що виносить застави кільканадцять кілометрів від словацької границі до перших лемківських осель по цім боці Карпат. На сторожі, що відкриває ворота вглиб лемківського Бескиду, де скрилися й збереглися останки наших селищ, як Тишова, Барвінок, Смерне й ін., лежить бідне лемківське село Терстяна. Ще не так давно, як Терстяна була одною з тих чисельних арен, де всякі „патріоти“, свої й чужі, виводили бжкарню — а зі шкодою для населення свої герці, жортуху на темноті та здзориєтуванні місцевих лемків. Во- зили й показували нещасних лемків по Варшаві й Кракові, заповнювали ними програми різних „світлових гур“, звичайно, господиць, туралі й ще чого там не вдумували на згубу лемка. Збирали жниво, що виростало буйним будячком на лоні, справленим капітством. А село не має ані своєї читальні „Просвіти“, ані навіть „общества“, населення втрапило навіть питому лемківську цюшу. Тепер повернуло русько життя лемків у Терстяні завдяки ідейній суспільній праці місцевого учинствана. Закинула праця, а школа стала дійсно кузницею нових, свідомих свого походження й національної приналежності одиниць. Впливи тієї праці сягають далеко поза шкільні мурі. В березні відіграв аматорський гурток „Учитель“ Ів. Франка, а шкільна молодь відсвяткувала Шевченківські роковини концертом. Не хотілося вірити, що це в Терстяні в шкільній залі пишеться тризуб на стіні, що це зі сцени дивиться з прибраного рушниками портрету Тараса, а вкінці, що з тієїж сцени лунають віщі слова нашого Генія і патріотична пісня. Вдаряла дбайливість у виконанню програми й за це належить особливе признание молоденьким виконавцям і ще більше для праці вчительки п. Білої, і дир. М. Гайди.

АВТО-МАГІСТРАЛЬ ХАРКІВ-КИЇВ

„Ізвестія“ з 19. IV. повідомляють з Харкова:

„На почин сільсько-господарської артілі імені Папаніна, в Полтавському районі, розпочався по селах Полтавської, Харківської і Київської області народний рух за те, щоб вибудувати в найкоротший речинеш фєрганськими методами взірцевий автомобільний шлях поміж містом машинового промислу Харковом та столицею України Києвом через Полтаву. Після розкладу праці складеному ще зимою

ЖАЛУЄ.

Д-р Ганс Карл Гайнц Сенген, урядник німецької амбасаді, вніс подання за американське громадянство. В якийсь час опісля його покликання до військової служби. Він домагався звільнення від служби, але асентерункова рада відкинула спротив.

мають вийти 25. V. 240 колхозів Харківщини на визначені відтинки і виконати роботи в розмірі 400,000 куб. метрів землі. Широкі шосе протягом в приблизно 500 кілометрів має переходити через Валки, Лубен, Яготин до Києва цвітучими степами України...

Фєрганськими методами примусової, кріпачької неоплаченої праці вибудовано канали для орошення ланів бавовняка, потрібного для червоної армії. Будимуться тепер стратегічні шляхи на Україні. Про подібні „народні рухи“ серед колхозників Московщини повідомлено не зустрічаємо. Їх „ширяться“ лише серед чужонаціонального населення СССР.

НОВІ ПЕРЕКЛАДИ БОГОСЛУЖЕБНИХ ТЕКСТІВ В ХОЛМІ

Не зважаючи на переобтяження єпархіальними справами, як пересудхання різних делегацій, відновлення холмського собору та ін., архієпископ

ХМАРИ

ПОВІСТЬ
Івана Нечуя-Левицького

це образ української інтелігенції шістьдесятих років 19. століття, образ правдивий і повний, що малює всі ті добрі сторони й недостаті, ширі й з любов'ю.

В цій повісті читач найде все, що йому потрібно, щоб ознайомитися з нашим національним рухом на передодні виступу інших людей, що виховувалися під впливом західної Європи.

Цю повість Іван Нечуй-Левицький ставив творцем українського суспільного роману, бо він уперше розглядав тут питання, яке відношення має українська інтелігенція до себе самої й до інших верств українського народу.

ЦІНА 1 ДОЛЯРА 25 ЦЕНТІВ.

„Svoboda“

P. O. BOX 346,
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

скоп Іларіон у вільні від праці години працює над дальшими перекладами на живу українську мову деяких молитов і додаткових богослужб. До цього часу архієпископ переклав: 1) Новорічну молитву, 2) молитву за церкву, 3) акафіст до холмського образу Божої Матері, 4) молитву взагалі до Божої Матері 5) великий покаяний канон Андрія Критського, 6) молитву Страстям Господа Ісуса Христа на Пасіі.

Оливомаргарина є заборонена в Канаді, однак її роблять і продають у Зауценях Державах, де вона є високооподаткована.

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ПАРОХІЯ укр.-кат. церкви Преч. Д. Марії у Форді Сіті, Па., потребує сейчас ЛЯКОУЧИТЕЛЯ, який учить би діти, провадив хор і давав предствено. Самотні мають першестство. Платня після умови. Писати на адресу: MARTIN OPALKA, 1133 — 8th Ave., Ford City, Pa.

ІМІГРАЦІЙНІ ПИТАННЯ, віза, нелегальний приїзд. Відповідна поміч і поради. Поради безплатно. LEONARD TROSKIN — порадник 67 W. 44 St., New York City.

ПОЧУВАЄТЕ ЗЛЕ — НЕ МАЄТЕ ЗАПАЛУ ДО ЖИТТЯ?

БОЛИТЬ вас голова — маєте газ в шлунку?

Скільки разів маєте за пів кишкою і терпите біль через газ, злий віддіх, нудоту від нестравності, вживайте FEEN-A-MINT. Це розпалююча жвачка, котра має добрий смак, порадить вам на замір легко, а певно. Заживайте перед сном — а рано почувате покешу. Я ви знову будете почуватися добре. Мільйони людей молодих і старих, показується на цей недорогий FEEN-A-MINT. Він допоможе у вашій родині. Купіть FEEN-A-MINT швидко!

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіря й кров. Аналіз крові для подружжя свідцтва. Геморойд й жєляки лікується без операції. 223 SECOND AVE., cor. 14th St., NEW YORK CITY. Room 14. Gramercy 7-7697. Офісаль години 10-8; неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуговування X & флюороскоп.—Екзамінація \$2.00

КОСИ

Маємо австрійські серпи і коси з найліпшої сєребристої сталі, коса довга 32 цалі, важить поперх фунта, за одним покдепаннем косить пару днів. Широка коса в ціні \$2.50 з переслікою. Перстень до коси подвійний 50 ц. Бабка 75 ц. Молоток 60 ц. Брусок 25 ц. Серп з зубами \$1.00.

Замовлення wraz з грішми послайте на адресу:

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

ВЗОРИ

КАНВА, НИТКИ ДО ВИШИВАННЯ Д.М. С. І СТЕМПІЛЬОВА-НН РІЧНІ

UKRAINIAN BAZAAR,

170 E. 4th St., NEW YORK, N. Y.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЧІ

ЦІЛІЙ ПОХОРОН з цією прєпар-тунною, двома автом., караваном, балсмуванням, джє-вним, Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з виїзком одні-на й належностей за церковну відправу й цимтар. S. KANAI KAIN 433 State St., Perth Amboy, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646

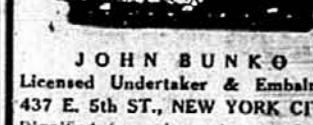
МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуговування і чесна Main Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347 Branch office (Finia): 969 SOUTH BROAD STREET, TRENTON, N. J. Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

заряджує погребми по ціні так низькій як \$150 Обслуговування найкраще.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

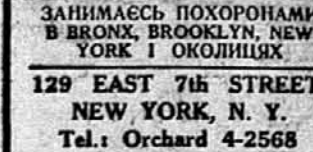
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: Melrose 5-6577

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

KUALA OVERTOOK TOMMY AND HAULED HIM BACK TO THE TRIBE, WHICH WAS IN VIOLENT DISPUTE OVER THE SMALL MAN-THING.

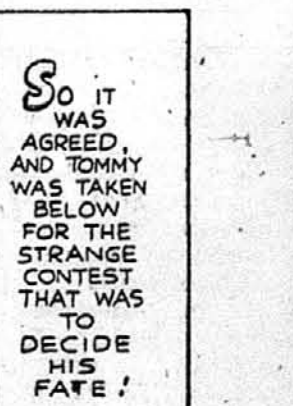
"HE'S OUR ENEMY," GROWLED BANCHAK. "HE BEARS THE SCENT OF LIONS!"

"BUT HE'S LIKE BOY TARZAN," KUALA PROTESTED; "AND TARZAN BECAME MIGHTIEST OF US ALL."

"LET US TEST HIS STRENGTH," ANOTHER SUGGESTED; "IF HE STRONG, HE BE ONE OF US, IF HE WEAK ---- WE KILL!"

So IT WAS AGREED, AND TOMMY WAS TAKEN BELOW FOR THE STRANGE CONTEST THAT WAS TO DECIDE HIS FATE!

Куала скоро дігнала Тома і змусила його назад вертати до гурта малп, які над справою Тома розвинули гарячу суперечку.

„Він цілком певно є нашим ворогом“, кричав розпалений Банчак. „Щобільше, від нього навіть заносить запахом лєвів“.

„Але він виглядає подібний до Тарзана, як той був ще хлопцем“, відповідала Куала. „А Тарзан виріс на наймогутнішого з нас“.

„Зробім спробу його сили“, завважила одна малпа. „Коли вийде спробу, буде наш, коли ні, то ми його вбємо“.

СТАВІТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ТАРЗАН ч. 324. Дивна проба.